

STICHTING ERFGOED STEIN

Activiteiten-/jaarplan Stichting Erfgoed Stein 2020/2021

Voor het activiteiten-/jaarplan 2020/2021 uitte het bestuur zijn zorg dat de voorgenomen activiteiten ook gerealiseerd zouden kunnen worden. Daarbij vroeg het bestuur aandacht voor de verschillende aandachtsgebieden, de veelheid aan activiteiten en druk die de vele, enthousiaste vrijwilligers ervaren. Het zijn met name deze vrijwilligers, ons kostbaarste goed, die sterk geconfronteerd zijn geworden door de coronacrisis. Het heeft hun activiteiten ernstig bemoeilijkt.

Activiteiten 2020/2021: Bestuur

- Besturen van de stichting;
- Vorm geven aan de gestelde doelen van de stichting en begeleiden en ondersteunen van voorgenomen activiteiten en projecten;
- Beheren / exploiteren van het Museum voor Grafcultuur, de Multifunctionele ruimte "De Hoppenkamp" (inclusief de Erfgoedwerkplaats), de kasteelruïne van Stein en het kloosterkerkhof van Stein;
- Beheren van de (archeologische, geschiedkundige en oudheidkundige) collecties en het documentatiecentrum;
- Bevorderen van de belangstelling, vergroten van de kennis en toegankelijk maken van (bronnen met betrekking tot) het cultureel erfgoed van Stein; Daartoe is er een overleg gestart met "De Domijnen". In de loop van 2022 zal het project 'Reizen in de Tijd' in samenwerking met de Steinse basischolen nader uitgewerkt worden.
- Participatie in gemeentelijke projecten met betrekking tot het cultureel erfgoed van Stein en samenwerken met andere cultuurhistorische organisaties binnen de gemeente Stein.
- Het streven blijft dat minimaal tweemaal per jaar een delegatie van het bestuur een gesprek heeft met de wethouder onder meer over de voorgenomen plannen.
- Versterken van de samenwerking met aan de stichting verwante organisaties
- Verwerven van subsidies en donaties ten behoeve van voorgenomen projecten en activiteiten
- Verwerven van Vrienden van de Stichting;
- Actieve werving van vrijwilligers voor alle secties binnen de stichting.

Activiteiten 2021: Voorgenomen algemene activiteiten.

- Zorgdragen voor deskundigheidsuitwisseling bij en tussen de vrijwilligers van de - Ondersteuning en begeleiding van de educatief medewerker;

STICHTING ERFGOED STEIN

- Doelstelling was het jaarlijks organiseren van minimaal vier vergaderingen voor de vrijwilligers;
- Het 1 x in de twee jaar organiseren van een uitstapje voor de vrijwilligers;
- Het jaarlijks organiseren van vier lezingen voor de eigen vrijwilligers en belangstellenden;
- verschillende secties.
- Het zorg dragen voor een jaaragenda en jaarplanning;
- Jaarlijks verzorgen van een of twee exposities in De Hoppenkamp.

- Openstelling van de kasteelruïne tijdens het Museumweekend, de Dag van het Kasteel en het Monumentenweekend. Ondersteuning bieden aan de plaatselijke Halloweenactiviteit middels avondopenstelling van de kasteelruïne. Openstelling van de ruïne bij aanvragen voor rondleidingen of het maken van bruidsreportages. Tevens -indien mogelijk- openstelling van de kasteelruïne tijdens de vakantieperiode op de zondagmiddagen. Rondleidingen op aanvraag voor groepen vanaf 10 personen.
- Openstelling van het Museum voor Grafcultuur. Vooralsnog zijn de vaste openingstijden: op maandag, woensdag, vrijdag en (conform planning) op zondag van 13.00 tot 16.00 uur. Voor groepsbezoek, ook buiten de reguliere openingstijden op afspraak. Periodiek wordt geëvalueerd of de openingstijden moeten worden aangepast. Geprobeerd wordt om ook enkele keren een avondopenstelling te realiseren.
- Toegankelijkheid van de Heemkunde: Vaste openingsuren vooralsnog: maandagavond van 19.00 tot 22.00 uur en woensdagmiddag van 13.30 tot 16.30 uur. Uitbreiding wordt overwogen.
- Toegankelijkheid van de website van de Stichting Erfgoed Stein en van de facebookpagina.

Activiteiten 2020/2021: Projecten

- In het kader van duurzaamheid, klimaatsverbetering en kostenbesparing realisering van (de financiering en) het plaatsen van zonnepanelen op het museumgebouw. Daartoe is een aanzienlijk, maar nog onvoldoende bedrag gereserveerd.
- Het project "Wetste nog" als onderdeel van het project "Samen Ouder" is gecontinueerd. "Samen Ouder" is een project dat in samenwerking met het Streekmuseum Elsloo en het Dorps Ontmoetingscentrum (DOC) Elsloo is uitgewerkt, met als doel kwetsbare ouderen uit het isolement te halen. "Samen Ouder" is in 2018 gestart, "Wetste nog" twee jaar eerder. Beide projecten zijn gecontinueerd.
- Met "Wetste nog" worden maandelijks meerdere fotomiddagen en -avonden gehouden onder meer in de verzorgingshuizen en in de ontmoetingscentra binnen de verschillende kernen van de gemeente Stein. Naast het doel om ouderen uit hun isolement te halen worden middels fotopresentaties herinneringen opgehaald en verhalen

STICHTING ERFGOED STEIN

gedeeld. Ook hier heeft de coronacrisis ernstig parten gespeeld, maar naarmate de overheidsmaatregelen meer ruimte boden, hebben de vrijwilligers van de sectie Heemkunde toch nog inhoud kunnen geven aan dit project.

- Uitwerking en realisering van de tweede fase van het project "Van Stein tot Stonehenge", alsmede verkrijgen van de benodigde subsidies. Tot de tweede fase behoort ook de landmark (bouw van replica van een bandkeramische hut?) op het pleintje bij het museum. Verder staat in de 2e fase gepland: vervolg van wetenschappelijk en isotopenonderzoek; audiovisuele publiekspresentatie Steingraf; interactieve audiovisuele productie voor basisscholen; aanvullende presentatie van het Steengraf; een online presentatie van de tentoonstelling via de website van de stichting; en aanvullingen op de huidige tentoonstelling (o.a. computerpresentatie Romeins slangenhal- en parfumflesje en presentatie LBK-3D-lijksilhouet).
- In samenwerking met het Streekmuseum Elsloo wordt de collectie foto's van het Streekmuseum gescand en op onze NAS geplaatst en de fotocollecties van Stein en Elsloo worden toegankelijk gemaakt voor beide organisaties.
- In 2021 realiseren van diverse activiteiten in het kader van 100 jaar MSC in Stein.

Activiteiten 2020/2021: sectie Archeologie.

- In 2017 is van het Museum voor Grafcultuur geopend. Het aantal bezoekers voldoet nog niet aan de gestelde doelen. Promotie in samenwerking met derden (fietsroutes, brouwerij, scholen, verenigingen, enz.) nastreven.
- Fase twee van de uitbreiding van het Museum voor Grafcultuur indienen bij gemeente, provincie en subsidieverstrekkers.
- Realiseren van een Landmark op het gazon voor het museum.
- Herinrichting en verdere uitwerking van de Erfgoedwerkplaats, alsmede de promotie van de erfgoedwerkplaats, primair binnen de onderwijsinstellingen binnen de gemeente Stein.
- De gedigitaliseerde archeologische collecties / objecten registreren en beschrijven.
- Restauratie archeologische objecten en ter zake subsidie verwerven. Prioriteit voor de twee Romeinse askisten.
- De fotoarchieven van pater Munsters en dokter Beckers toegankelijk maken voor onderzoekers.
- Samenwerking met archeologische musea in Limburg uitbreiden
- Participatie in regionale en landelijke projecten en activiteiten, zoals Archeopark, Bandkeramiek (Erfgoedlabel), Landelijke Archeodagen, Romeinenweek en Museum- en Monumentenweekenden.

Activiteiten 2021: sectie Kasteel en Groen

Algemeen

- Stichting Het Limburgs Landschap (SLL) is sinds 2014 eigenaar van de ruïne, het kasteelpark en het kloosterkerkhof. Met deze stichting

STICHTING ERFGOED STEIN

- heeft Stichting Erfgoed Stein een beheerovereenkomst voor een periode van vijf jaar, die stilzwijgend wordt verlengd. Beide stichtingen hebben een goed lopende samenwerking, ook v.w.b. projectsamenwerking, ruïne-onderhoud en groenonderhoud van zowel ruïne, motte, kasteelpark en kloosterkerkhof.
- In 2019 heeft een Cultuur- en Bouwhistorisch onderzoek van ruïne en kasteelpark plaatsgevonden op basis waarvan in oktober 2019 een overleg heeft plaatsgevonden met de Erfgoedcommissie van SLL. Het belangrijkste doel van het onderzoek en overleg was een basis / onderlegger leggen voor herbestemming en toekomstige (onderhouds)werkzaamheden. Tevens is in cultuurhistorisch opzicht een sterkere relatie gelegd tussen ruïne en parklandschap.
  - Mede i.h.k.v. de veiligheid hebben diverse onderhoudswerkzaamheden plaatsgevonden: de waterafvoer van de rode toren, herstel van de mergelmuur met grafzerk, de mergelmuur bij de rode toren, het dak van de donjon, herstel van de vloer van de bovenste etage van de donjon, aanbrengen van trapleuningen alsmede een trap in de ijskelder, verlichting in de kelders, opheffen gladheid van de betonnen trap bij de rode toren, etc..
  - Het meest zorgwekkende voor de komende periode zijn de kelders onder de woonvertrekken. Forse lekkages en de bouwkundige staat van de kelders, die nader onderzoek behoeven en binnen afzienbare tijd opgelost.
  - Ook blijft een belangrijk aandachtspunt de bovenste losliggende laag mergel van de toegangspoort.
  - Het creëren van extra expositieruimte in de kelders onder de woonvertrekken is vooralsnog geen optie gebleken. Er is met SLL afgesproken dat investeringen die de komende jaren aangevraagd en gedaan worden, passen in de lijn van een toekomstvisie. Op basis van een dergelijke toekomstvisie kan mogelijk door SLL fasegewijs subsidies worden aangevraagd.
  - Naar aanleiding van het bezoek van de erfgoedcommissie aan de ruïne en het park zijn er voornemens om het kasteelpark in cultuurhistorisch opzicht meer te betrekken bij rondleidingen en wandelingen. Geopteerd wordt voor een werkgroep groen, die ook activiteiten verricht in het kasteelpark.
  - In aansluiting op de Toeristische visie van de gemeente Stein en in samenwerking met de Toeristische werkgroep De Maaskentj wordt m.b.t. de omgeving van de kasteelruïne een familieproduct ontwikkeld. In mei 2020 moet dit product beschikbaar zijn.
  - Op de ruïne ontwikkeling van kleinschalige activiteiten, vooral ook voor kinderen, zoals werken
  - met kruiden, ontwikkelen en uitzetten van een speurtocht met opdrachten, kinderspelen, workshops.
  - Opstellen informatiebord bij de brug (mogelijk in aansluiting op de Archeoroute) en in samenwerking met de gemeente Stein mede zorg dragen voor goede bewegwijzering naar de locatie en naar het kloosterkerkhof
  - In aansluiting op de ontwikkelingen van de Erfgoedwerkplaats in de MF "De Hoppenkamp" ook op de ruïne verdere uitwerking van de

STICHTING ERFGOED STEIN

Inrichting Erfgoedwerkplaats / deskundigheidsbevordering gebruik erfgoedwerkplaats

Kasteelpark, inclusief kloosterkerkhof

- Ontwikkeling en uitzetten van familieproducten, waarbij het kasteelpark ook in historisch opzicht een rol speelt en kinderen middels opdrachten betrokken worden bij de historie van het kasteel.
- In samenwerking met het Limburgs Landschap trachten een aantal paden in het park meer toegankelijk te maken, zichtassen te creëren en de begroeiing op de motte flink terugsnoeien.
- Periodiek onderhoud van het kloosterkerkhof, alsmede het administratief en financieel beheer van de grafadoptanten.
- Versterken van de samenwerking met het IVN middels wandelroutes en het onderhoud van het kloosterkerkhof

Activiteiten 2020/2021: sectie Heemkunde

- Continuering project "Weet je nog" en het project "Samen Ouder".
- Voortgang met het "Aezelproject"
- Expositie 75 jaar bevrijding, tot medio 2020.
- In 2021 expositie en diverse activiteiten m.b.t. 100 jaar MSC in Stein; activiteiten niet alleen in de Hoppenkamp maar ook op de ruïne, het kerkhof en binnen de gemeente Stein.
- Opschonen van de boekencollectie. Boeken welke de kernactiviteiten van de stichting betreffen blijven uiteraard behouden.
- Het -al dan niet in samenwerking met de DOP's, de VVV en/of Toeristische werkgroep de Maaskentj of andere organisaties- verder ontwikkelen en uitwerken van wandel- en fietsroutes, die in directe relatie staan met de kernactiviteiten van de stichting. Deze routes kunnen onderdeel vormen van de zogenaamde eerder voorgestelde arrangementen.
- Het verder ontwikkelen van arrangementen: het programmeren van dagdeelprogramma's, waarin een combinatie van activiteiten worden aangeboden, zoals een wandeling in Oud-Stein in combinatie met een bezoek aan het Museum voor Grafcultuur, de kasteelruïne en/of kloosterkerkhof, of in combinatie van activiteiten van een wandeling in Urmond en/of Oud-Elsloo, al dan niet in combinatie met het Streekmuseum en/of de Sint Augustinuskerk in Elsloo of de Sint Martinuskerk in Stein. De arrangementen kunnen ook worden ontwikkeld met commerciële instellingen of bedrijven zoals de Brouwerij De Fontein. In de zomer van 2021 zijn een aantal 'zomeractiviteiten' georganiseerd, o.a. ism IVN-Stein en zijn een drietal uitstapjes georganiseerd voor bewoners van de drie Steinse verzorgingshuizen in het kader van het "Maasband-project".

STICHTING ERFGOED STEIN

Activiteiten 2020/2021: sectie Onderwijs en educatie

- Initiatieven ondersteunen vanuit scholen / leerkrachten, om het beschikbare cultuurhistorisch erfgoed toegankelijk te maken.
- Afstemming van de mogelijkheden van de stichting (museum, erfgoedwerkplaats, ruïne, heemkunde) met het basis- en voortgezet onderwijs in Stein. In 2016 heeft overleg plaatsgevonden met de directeuren van het basisonderwijs en besloten is om te komen tot een structurele inpassing van de stichtingsmogelijkheden binnen de diverse jaarprogramma's van de verschillende schoolklassen. In oktober 2017 is met de directeuren van het basisonderwijs van de gemeente Stein afgesproken, dat -te beginnen met groep 5-basisscholen meer systematisch bezoeken brengen aan het museum, de erfgoedwerkplaats en de kasteelruïne, dit in aansluiting op behandelde lesonderdelen op school. In de loop van 2021 is met "De Domijnen" het project 'Reizen in de Tijd' aangezet om deze doelstelling nader inhoud te geven.
- Jaarthema systematisch uitwerken en zorg dragen voor een publicatie van een thema-uitwerking.
- Opnemen, inventariseren en uitwerken van voorlichtingsmateriaal en lesbrieven, zoals gidsen en vrijwilligers dit nu gebruiken bij de rondleidingen.
- Het begeleiden van een stagiair van de Lerarenopleiding.

Activiteiten 2020/2021: sectie Collectiebeheer

- Continuering van het registreren en beschrijven van de totale museum- en kasteelcollectie. Het probleem blijft dat de stichting over onvoldoende menskracht beschikt om dit immense project op te pakken.
- Conservering en restauratie van archeologische voorwerpen.
- Er moet nog steeds een duidelijk registratiesysteem voorhanden zijn met betrekking tot
  - de uitleen van voorwerpen (andere musea, restauratie e.d.)
  - de uitleen van boeken en archiefstukken
  - de inleen van voorwerpen

Activiteiten 2020/2021: sectie PR

- Uitwerken van een communicatieplan om intern de activiteiten beter op elkaar af te stemmen en extern de PR-activiteiten beter te communiceren met de buitenwereld. Onderdeel hiervan is ook heldere afspraken wie welke administratie voert en bijhoudt en communiceert.
- Actief websitebeheer (via de coördinator PR), met name bijhouden van het actuele nieuws.
- Actief beheer van de Facebookpagina.
- Een nieuwe folder van het Museum voor Grafcultuur is verschenen. De folder van de stichting moet worden hernieuwd, waarbij de activiteiten van de stichting helder worden verwoord.

STICHTING ERFGOED STEIN

- Uitwerken en/of het mede participeren bij de uitwerking van actueel en relevant informatie- en promotiemateriaal, om zowel de activiteiten van de stichting te promoten alsmede om het toerisme binnen de gemeente Stein te bevorderen. Samenstelling van de folder(s) en ander promotiemateriaal mogelijk in samenwerking met de VVV, de gemeente en/of de toeristische werkgroep De Maaskentj. Tevens zorgdragen voor verspreiding van foldermateriaal bij voorlichtingspunten, musea, hotels e.d.
- Deelname aan de toeristische werkgroep "De Maaskentj", waarin onder meer participeren de VVV Zuid-Limburg, museumvertegenwoordigers en lokale horecaondernemers en waar nauw wordt samengewerkt met de Gemeente Stein.

Activiteiten 2021: sectie ICT en techniek

In de loop van 2021 werd geconstateerd dat de bestaande computers steeds minder voldoen aan de gestelde eisen. Bijkomend probleem is dat het bestaande besturingsprogramma van Windows in de nabije toekomst niet meer van updates zal worden voorzien en vervangen zal gaan worden door Windows elf, waarvoor de bestaande computers niet berekend zijn. In de loop van 2022 zal het bestuur zich moeten beraden op vervanging. Wel is de Stichting erin geslaagd, dankzij subsidies, een 40-tal tablets aan te schaffen, die ingezet worden om kwetsbare ouderen in de eigen omgeving te kunnen laten genieten van foto's en filmpjes uit vervlogen tijden.

In de aanhef is al gememoreerd dat veel voorgenomen activiteiten van bestuur en alle secties van de Stichting Erfgoed ernstig te lijden hebben gehad van de coronacrisis. Dit tot veler teleurstelling van de vrijwilligers, maar ook van de belangrijke doelgroep, de kwetsbare ouderen uit onze gemeente. Geplande lezingen, bijeenkomsten van vrijwilligers en de tentoonstelling van 100 jaar MSC hebben geen doorgang gevonden. Naarmate de lock-down steeds meer versoepeld werd, namen ook de activiteiten en de bezoekers, met name aan de kasteelruïne, verder toe en zijn de fotosessies, weliswaar in aangepaste vorm weer drukbezocht. Eind van 2021 wordt in de secties van de stichting bezien in hoeverre het activiteitenplan geactualiseerd dient te worden.